

Uusi oppivelvollisuuslaki tuli voimaan 1.8.2021. Laki velvoittaa jokaisen perusopetuksen päättävän oppilaan hakemaan ja jatkamaan toisen asteen koulutuksessa. Oppivelvollisuus päättyy, kun opiskelija täyttää 18 vuotta tai kun hän tätä ennen suorittaa toisen asteen tutkinnon (ylioppilastutkinto tai ammatillinen tutkinto).

Oppivelvollisuuden laajentamisen tarkoituksena on nostaa koulutus- ja osaamistasoa kaikilla koulutusasteilla sekä vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa. Tavoitteena on, että jokainen nuori suorittaa toisen asteen koulutuksen.

Toisen asteen koulutus on maksutonta opiskelijoille, jotka kuuluvat laajennetun oppivelvollisuuden piiriin. Maksuttomuus koskee tutkintotavoitteista koulutusta ja nivelvaiheen koulutuksia. Nuori voi vaihtaa opiskelupaikkaa tai aloittaa ensimmäiset perusopetuksen jälkeiset opinnot myös 18 ikävuoden täyttämisen jälkeen. Oikeus maksuttomaan toisen asteen koulutukseen kestää sen kalenterivuoden loppuun, jolloin opiskelija täyttää 20 vuotta.

Opiskelijalle maksuttomia ovat:

- opetus (aiemminkin maksutonta)
- päivittäinen ruokailu (aiemminkin maksutonta)
- opetuksessa tarvittavat oppikirjat ja muut materiaalit
- opetuksessa tarvittavat työvälineet, -asut ja -aineet
- lukion oppimäärän päätteeksi suoritettavan ylioppilastutkinnon suorittamiseksi edellytettävät 5 ensimmäistä koetta sekä niiden osalta hylättyjen kokeiden uusiminen
- vähintään seitsemän kilometrin pituiset koulumatkat korvataan koulumatkatukilain mukaisesti

Maksuttomuutta voidaan pidentää (sen jälkeen kun opiskelija on täyttänyt 20 vuotta) oppivelvollisuuslaissa säädetyillä perusteilla, jotka liittyvät perusopetuksen viivästyneeseen suorittamiseen, oppivelvollisuuden keskeyttämiseen, oppimisvaikeuksiin, terveydellistä syistä johtuvaan alan vaihtoon tai tilapäiseen ulkomailla oleskeluun.

Hallitus tiedotti 16.4.2024, että se aikoo rajata oppivelvollisten maksuttomat oppimateriaalit sen kalenterivuoden loppuun, jonka kuluessa opiskelija täyttää 18 vuotta. Valtiovarainministeriön budjettiehdotuksessa 8.8.2024 maksuttoman oppimateriaalien rajaamisesta tuleva säästö oli korvattu vähennyksillä toisen asteen koulutuksen hankerahoituksesta ja ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksesta.

Yhteenveto

Hallituksen säästöesitys maksuttoman oppimateriaalin rajaamisesta alle 18-vuotiaille ei toteutunut. Oppimateriaali on maksutonta toisen asteen koulutuksessa sen kalenterivuoden loppuun, jolloin opiskelija täyttää 20 vuotta. Maksuttomuutta voidaan tämän jälkeenkin pidentää oppivelvollisuuslaissa säädetyillä perusteilla. Sipoon kunnan omia toimenpiteitä toisen asteen

koulutuksen oppimateriaalin kustantamiseen 18 vuotta täyttäneille opiskelijoille ei näin ollen tarvita.

*****

Den nya läropliktslagen trädde i kraft 1.8.2021. Lagen förpliktar varje läropliktig att söka till eller fortsätta inom utbildning på andra stadiet efter slutförandet av den grundläggande utbildningen. Läroplikten upphör när studeranden fyllt 18 år eller när studeranden före det med godkänt resultat har avlagt en examen på andra stadiet (studentexamen eller yrkesexamen).

Avsikten med att utvidga läroplikten är att höja utbildnings- och kompetensnivån på alla utbildningsnivåer och stärka jämlikhet i utbildningen. Målet är att alla unga genomgår en utbildning på andra stadiet.

Utbildning på andra stadiet är avgiftsfri för de studerande som omfattas av den utvidgade läroplikten. Avgiftsfriheten gäller examensinriktade utbildningar och utbildningar i övergångsskedet. Den unga kan byta studieplats eller inleda sina första studier efter den grundläggande utbildningen även efter att hen har fyllt 18 år. Rätten till avgiftsfri utbildning på andra stadiet pågår till utgången av det kalenderår då den studerande fyller 20 år.

Följande saker är avgiftsfria för den studerande:

- undervisning (avgiftsfri även tidigare)
- dagliga måltider (avgiftsfria även tidigare)
- läroböcker och övriga material som är nödvändiga för undervisningen
- verktyg, arbetskläder och andra medel som är nödvändiga för undervisningen
- de 5 första tentamina som är nödvändiga för att avlägga studentexamen till slutet av gymnasiets lärokurs samt, om den studerande blir underkänd, omtagning av dessa tentamina
- skolresor på minst sju kilometer ersätts enligt lagen om stöd för skolresor.

Avgiftsfriheten kan förlängas (efter att studeranden har fyllt 20 år) på de grunder som anges i läropliktslagen och som hänför sig till fördröjning av slutförandet av den grundläggande utbildningen, avbrytande av fullgörandet av läroplikten, inlärningssvårigheter, byte av studieområden av hälsomässiga skäl eller en tillfällig vistelse utomlands.

Regeringen meddelade 16.4.2024 att den tänker att begränsa de läropliktigas avgiftsfria läromedel till utgången av det kalenderår då den studerande fyller 18 år. I finansministeriets budgetförslag 8.8.2024 hade besparingen från begränsningen av avgiftsfria läromedel ersatts med minskning av projektfinansiering för utbildning på andra stadiet och strategifinansiering för yrkesutbildning.

Sammanfattning

Regeringens besparingsförslag att begränsa de avgiftsfria läromedlen för

under 18-åringar förverkligades inte. Läromedlen är avgiftsfria för studeranden inom utbildning på andra stadiet till utgången av det kalenderår då den studerande fyller 20 år. Avgiftsfriheten kan förlängas efter detta på de grunder som anges i läropliktslagen. Således behövs inte Sibbo kommuns egna åtgärder för att betala för läromedel i utbildning på andra stadiet för studeranden som har fyllt 18 år.